

**O‘ZBEKISTON
QONUNCHILIGI TAHLILI**

ILMIY-TAHLILIIY JURNAL
2026-YIL 2-SON

**ОБЗОР
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА
УЗБЕКИСТАНА**

НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
2026 ГОД № 2

**UZBEKISTAN LAW
REVIEW**

SCIENTIFIC ANALYTICAL JOURNAL
2026 ISSUE 2

VOLUME 3 / ISSUE 2 / 2026

DOI: 10.51788/TSUL.UZLAWREV.3.2.

ISSN 2181-8118

DOI: 10.51788/TSUL.UZLAWREV.

**MUASSIS: TOSHKENT DAVLAT
YURIDIK UNIVERSITETI**

“O‘zbekiston qonunchiligi tahlili” ilmiy-tahliliy jurnali O‘zbekiston matbuot va axborot agentligi tomonidan 2014-yil 21-iyulda 02-0074-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi jurnallari ro‘yxatiga kiritilgan.

Mualliflik huquqlari Toshkent davlat yuridik universitetiga tegishli. Barcha huquqlar himoyalangan. Jurnal materiallaridan foydalanish, tarqatish va ko‘paytirish muassis ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Nashr bo‘yicha mas‘ul:

O. Choriyev

Muharrirlar:

E. Mustafayev
Y. Yarmolik
M. Sharifova
Sh. Beknazarova
E. Sharipov
X. Yuldasheva

Musahhih:

M. Tursunov

Texnik muharrir:

U. Sapayev

Dizayner:

D. Rajapov

Tahririyat manzili:

100047. Toshkent shahar,
Sayilgoh ko‘chasi, 35.
Tel.: (0371) 233-66-36 (1169)

Veb-sayt: lawreview.uz

E-mail: uzlawreview@tsul.uz

Nashriyot litsenziyasi

№ 174625, 29.11.2023-y.

Jurnal 2026-yil 29-iyunda bosmaxonaga topshirildi.
Qog‘oz bichimi: A4.
Shartli bosma tabog‘i: 22.
Adadi: 100. Buyurtma: № 73.

Bosmaxona litsenziyasi

29.11.2023 № 174626

TDYU bosmaxonasida chop etildi.

Bosmaxona manzili:
100047. Toshkent shahri,
Sayilgoh ko‘chasi, 37.

© Toshkent davlat yuridik universiteti

TAHRIR HAY‘ATI**BOSH MUHARRIR**

S. Gulyamov – Toshkent davlat yuridik universiteti Huquq va texnologiyalar sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

TAHRIR HAY‘ATI A‘ZOLARI

I. Rustambekov – Toshkent davlat yuridik universiteti O‘quv ishlari bo‘yicha prorektori, yuridik fanlar doktori, professor – bosh muharrir o‘rinbosari

Sh. Xo‘jayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Intellektual mulk huquqi sho‘basi mudiri, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori – mas‘ul muharrir

O. Oqyulov – Toshkent davlat yuridik universiteti Fuqarolik huquqi sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

A. Ener – Turkiyaning Anqara Haci Bayram universiteti dotsenti, Energetika nizolari arbitraj markazi bosh kotibi o‘rinbosari, yuridik fanlar doktori

M. Bungenberg – Saarlend universiteti Yevropa instituti direktori, yuridik fanlar doktori

S. Tatar – Turkiyaning Anqara Yildirim Boyazid universiteti professori, yuridik fanlar doktori

J. Peeroo – Sorbonna Universiteti professori, Stone 36 yuridik firmasi advokati, yuridik fanlar doktori

B. Musayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Biznes huquq va sud himoyasi fakulteti dekani, yuridik fanlar doktori, professor

Sh. Saydullayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Davlat va huquq sho‘basi professori, yuridik fanlar nomzodi

D. Habibullayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Fuqarolik protsessual va iqtisodiy protsessual huquq sho‘basini mudiri, yuridik fanlar doktori, professor

S. Bozorov – Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro xususiy huquq sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

I. Bekov – Toshkent davlat yuridik universiteti Konstitutsiyaviy huquq sho‘basi mudiri, yuridik fanlar doktori, professor

V. Ergashev – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Qonunchilik va huquqiy siyosat instituti direktori o‘rinbosari, yuridik fanlar doktori, professor

Sh. Joldasova – O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi huzuridagi Qonunchilik muammolari va parlament tadqiqotlari instituti bosh ilmiy xodimi, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori

O. Xazratqulov – Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro xususiy huquq sho‘basini mudiri, yuridik fanlar nomzodi, professor

D. Suyunova – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat-protsessual huquq sho‘basini professori, yuridik fanlar doktori

D. Maxkamov – Toshkent davlat yuridik universiteti Ommaviy huquq fakulteti dekani, yuridik fanlar doktori, professor

D. Babadjanova – Toshkent davlat yuridik universiteti Fuqarolik huquq sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

A. Matmurotov – Toshkent davlat yuridik universiteti Sud hokimiyati, advokatura va huquqni muhofaza qiluvchi organlar sho‘basi dotsenti, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori

E. Rahmatov – Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro huquq va qiyosiy huquqshunoslik fakulteti dekani, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori, dotsent

M. Turdialiyev – Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro xususiy huquq sho‘basini mudiri o‘rinbosari, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori

**УЧРЕДИТЕЛЬ: ТАШКЕНТСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ЮРИДИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ**

Научно-аналитический журнал «Обзор законодательства Узбекистана» зарегистрирован Агентством печати и информации Узбекистана 21 июля 2014 года с удостоверением № 02-0074.

Журнал включён в перечень журналов Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан.

Авторские права принадлежат Ташкентскому государственному юридическому университету. Все права защищены. Использование, распространение и воспроизведение материалов журнала осуществляется с разрешения учредителя.

Реализуется по договорной цене.

Ответственный за выпуск:
О. Чориев

Редакторы:

Э. Мустафаев
Е. Ярмолик
М. Шарифова
Ш. Бекназарова
Э. Шарипов
Х. Юлдашева

Корректор:

М. Турсунов

Технический редактор:

У. Сапаев

Дизайнер:

Д. Ражапов

Адрес редакции:

100047. Город Ташкент,
улица Сайилгох, 35.
Тел.: (0371) 233-66-36 (1169)

Веб-сайт: lawreview.uz

E-mail: uzlawreview@tsul.uz

Издательская лицензия

от 29.11.2023 № 174625.

Журнал передан в типографию
29.06.2026.

Формат бумаги: А4.

Усл. п. л. 22. Тираж: 100 экз.

Номер заказа: 73.

Лицензия типографии

от 29.11.2023 № 174626

Отпечатано в типографии

Ташкентского государственного
юридического университета.

100047, г. Ташкент,

ул. Сайилгох, 37.

© Ташкентский государственный
юридический университет

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

С. Гулямов – профессор сектора права и технологий Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ

И. Рустамбеков – проректор Ташкентского государственного юридического университета по учебной работе, доктор юридических наук, профессор – заместитель главного редактора

Ш. Хужаев – заведующий сектором права интеллектуальной собственности Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам – ответственный редактор

О. Окюлов – профессор сектора гражданского права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

А. Энер – доцент Университета Анкары Хаджи Байрам (Турция), заместитель генерального секретаря Арбитражного центра по энергетическим спорам, доктор права

М. Бунгенберг – директор Европейского института Саарского университета, доктор права

С. Татар – профессор Университета Анкары Йылдырым Беязит (Турция), доктор права

Ж. Пироев – профессору университета Сорбонна, адвокат юридической фирмы Stone36, доктор права

Б. Мусаев – декан факультета бизнес-права и судебной защиты Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

Ш. Сайдуллаев – профессор сектора теории государства и права Ташкентского государственного юридического университета, кандидат юридических наук, профессор

Д. Хабибуллаев – заведующий кафедрой гражданского процессуального и экономического процессуального права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

С. Бозоров – профессор сектора международного частного права Ташкентского государственного юридического университета (Registrar's Office), доктор юридических наук

И. Бекоев – заведующий сектором конституционного права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

В. Эргашев – заместитель директора Института законодательства и правовой политики при Президенте Республики Узбекистан, доктор юридических наук, профессор

Ш. Джолдасова – ведущий научный сотрудник Института проблем законодательства и парламентских исследований при Олий Мажлисе Республики Узбекистан, доктор философии по юридическим наукам

О. Хазраткулов – заведующий сектором международного частного права Ташкентского государственного юридического университета, кандидат юридических наук, профессор

Д. Суюнова – профессор сектора уголовно-процессуального права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

Д. Махкамов – декан факультета публичного права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

Д. Бабаджанова – и.о. профессора сектора гражданского права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

А. Матмуротов – доцент сектора судебной власти, адвокатуры и правоохранительных органов Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам

Э. Рахматов – декан факультета частного права и сравнительного правоведения Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам, доцент

М. Турдалиев – заместитель заведующего сектора международного частного права Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам

**FOUNDER: TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF LAW**

"Uzbekistan Law Review" scientific and analytical journal was registered by Press and Information Agency of Uzbekistan on July 21, 2014, with certificate number 02-0074.

The journal is included in the list of journals of the Supreme Attestation Commission under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan. Copyright belongs to Tashkent State University of Law. All rights reserved. Use, distribution and reproduction of materials of the journal are carried out with the permission of the founder.

Agreed-upon price.

Publication Officer:
O. Choriev

Editors:
E. Mustafaev
Y. Yarmolik
M. Sharifova
Sh. Beknazarova
E. Sharipov
Kh. Yuldasheva

Proofreader:
M. Tursunov

Technical editor:
U. Sapaev

Designer:
D. Rajapov

Publishing department address:
100047. Tashkent city,
Sayilgoh street, 35.
Phone: (0371) 233-66-36 (1169)

Website: lawreview.uz
E-mail: uzlawreview@tsul.uz

Publishing license
№ 174625, 29.11.2023.

The journal is submitted to the Printing house on 29.06.2026.
Paper size: A4.
Cond.p.f: 22.
Units: 100. Order: № 73.

Printing house license
№ 174626, 29.11.2023.

Published in the Printing house of Tashkent State University of Law.
100047. Tashkent city,
Sayilgoh street, 37.

© Tashkent State University of Law

EDITORIAL BOARD

EDITOR-IN-CHIEF

S. Gulyamov – Professor of the Department of Law and Technologies of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD

I. Rustambekov – Deputy Rector for Academic Affairs of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor - Deputy Editor-in-Chief

Sh. Khujayev – Head of the Department of Intellectual Property Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law - Executive Editor

O. Okyulov – Professor of the Department of Civil Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

A. Ener – Associate Professor of Ankara Haci Bayram University, Turkey, Deputy Secretary General of the Center for Arbitration of Energy Disputes, Doctor of Law

M. Bungenberg – Saarländ universiteti Yevropa instituti direktori, yuridik fanlar doktori Director of the European Institute of Saarland University, Doctor of Law

S. Tatar – Professor of Ankara Yıldırım Beyazid University, Turkey, Doctor of Law

J. Peeroo – Professor of the University of Sarbonne, lawyer of the law firm Stone 36, Doctor of Law

B. Musayev – Dean of the Faculty of Private International Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

Sh. Saydullaev – Professor of the Department of State and Law of Tashkent State University of Law, Candidate of Legal Sciences

D. Habibullaev – Head of the Department of Civil Procedural and Economic Procedural Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

S. Bozorov – Professor of the Department of Private International Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

I. Bekov – Head of the Department of Constitutional Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

V. Ergashev – Deputy Director of the Institute of Legislation and Legal Policy under the President of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law, Professor

Sh. Joldasova – Chief Research Fellow of the Institute of Legislation Problems and Parliamentary Research under the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Law

O. Khazratkulov – Head of the Department of Private International Law of Tashkent State University of Law, Candidate of Legal Sciences, Professor

D. Suyunova – Professor of the Department of Criminal Procedure Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

D. Mahkamov – Dean of the Faculty of Public Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

D. Babadjanova – Acting Professor of the Department of Civil Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

A. Matmurotov – Associate Professor of the Department of Judiciary, Advocacy and Law Enforcement Agencies of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law

E. Rahmatov – Dean of the Faculty of International Law and Comparative Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law, Associate Professor

M. Turdialiev – Deputy Head of the Department of Private International Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law

MUNDARIJA

12.00.02 – KONSTITUTSIYAVIY HUQUQ. MA’MURIY HUQUQ. MOLIYA VA BOJXONA HUQUQI

11 **ALIMOV BOTU BABIROVICH**

Prezident va Hukumat munosabatlarining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslari: xorijiy davlatlar tajribasi hamda O‘zbekiston modeli

19 **SAIDAZIMOV YUSUF SODIQ O‘G‘LI, JALOLOVA DIYORA G‘AYRAT QIZI**

O‘zbekiston Respublikasida ma‘muriy shikoyat bo‘yicha ish yuritish tartibining milliy qonunchilik tahlili

26 **NORMURATOV AKTAM TULABOY O‘G‘LI, JO‘RAYEVA MUMTOZMAHALBEGIM ELMURODJON QIZI**

O‘zbekiston Respublikasida ma‘muriy hujjatlarning haqiqiyliigi: moddiy-huquqiy va protsessual talablar tahlili

12.00.03 – FUQAROLIK HUQUQI. TADBIRKORLIK HUQUQI. OILA HUQUQI. XALQARO XUSUSIY HUQUQ

32 **NARZIYEV OTABEK SA’DIYEVICH, MAMATXANOV ASKAR MAXMUTOVICH**

Ijtimoiy investitsiya va ijtimoiy ta’sir obligatsiyalari: O‘zbekistondagi huquqiy mexanizmlar

42 **SHAMSHETOV SHARAFATDIN SARSENOVICH**

Mikromoliyaviy tashkilotlarning tadbirkorlik faoliyati subyektlari sifatidagi huquqiy maqomi

52 **DILBOBOYEV NOZIMBEK SHAVKAT O‘G‘LI**

Mahalliy investorlarning milliy iqtisodiyotdagi rolini oshirish: huquqiy vosita va usullari

59 **HAZRATQULOVA SEVINCHBEKA SHODIYOR QIZI**

SEP litsenziyalashda FRAND majburiyatlari: global sud amaliyoti va O‘zbekiston Respublikasi uchun huquqiy bo‘shliq

66 **TURSUNOV ABDUXALIL ABDUSALIMOVICH**

Iqtisodiyotni texnologik va innovatsion o‘shish modeliga o‘tkazishda raqamli reklamanning huquqiy ahamiyati

73 **UBAYDULLAYEVA ZARIFA MUXIDDIN QIZI**

Elektron tijorat shartnomalarida tovarni sotuvchiga qaytarish masalalari

80 **BOBOTO‘XTAYEV SOHIBJON ABDUSALIM O‘G‘LI**

Sanoat mulki obyektlarini himoya qilish usullari, mexanizmlari va ularning rivojlanish tendensiyalari

87 **SAMANDAROVA FERUZA BAXROMJON QIZI**

Davlat xaridi shartnomalariga o‘zgartirish kiritishning o‘ziga xos jihatlari

12.00.05 – MEHNAT HUQUQI. IJTIMOY TA’MINOT HUQUQI

94 **ABDULLAYEVA DILFUZA SAIDAZIMOVNA**

Majburiy mehnatni taqiqlash: xalqaro standartlar va milliy qonunchilik

12.00.07 – SUD HOKIMIYATI. PROKUROR NAZORATI. HUQUQNI MUHOFAZA QILISH FAOLIYATINI TASHKIL ETISH. ADVOKATURA

101 **MUHAMMADJONOV ABRORJON AKMALJON O‘G‘LI**

Prokuratura organlari faoliyatiga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish masalalari

12.00.08 – JINOYAT HUQUQI. JINOYAT-IJROIYA HUQUQI

109 **UTAYEV XUSNIDDIN XURRAMOVICH**

Raqamli muhitda firibgarlik jinoyatining jinoiy-huquqiy mohiyati va ijtimoiy xavfliligi

116 **JUMANIYOZOVA ZARNIGOR MAXAMMADI QIZI**

Migratsiya jarayonlari va odam savdosi o‘rtasidagi bog‘liqlik

12.00.09 – JINOYAT PROTSESSI. KRIMINALISTIKA, TEZKOR-QIDIRUV HUQUQ VA SUD EKSPERTIZASI

125 **OMONOV ZAFARJON RAXMONALIYEVICH**

Tergov sudyasi: ishni sudga qadar yuritishda sud nazoratini takomillashtirish masalalari

136 **KURMICHKINA ALBINA RINAT QIZI**

O'zbekistonning 2026–2030-yillarga mo'ljallangan kiberxavfsizlik strategiyasi: yangi protsessual vositalar va huquqiy majburiyatlar

146 **SAIDOV BOBOQUL YORIQULOVICH**

Raqamli sohada sodir bo'layotgan o'g'rilik jinoyatlarini isbotlash, shaxsni identifikatsiya qilish va elektron dalillarni to'plashdagi muammolar

12.00.10 – XALQARO HUQUQ

152 **ABDULLAYEVA SABOHAT ASATULLO QIZI**

Markazlashmagan kripto-birjalar (DEX) orqali pul yuvishga qarshi kurashish: xalqaro yondashuvlar va milliy huquqiy mexanizmlarni rivojlantirish

12.00.13 – INSON HUQUQLARI

158 **TANGIRQULOV MUZAFFAR DONIYOR O'G'LI**

Suvga bo'lgan huquq inson huquqlari tizimida: nazariy-huquqiy va amaliy tahlil

HUQUQNI SOHALARARO TADQIQ ETISH

165 **GULYAMOVA GULNORA YAKUBOVNA**

O'zbek huquqshunoslik terminologiyasida ko'pma'nolilik va qarama-qarshilik

170 **FATTAXOVA AMINA RUSTAMOVNA**

Huquqshunoslarni kasbiy tayyorlashda narrativ yondashuv: badiiy matn imkoniyatlari

178 **MATENOV RASHID BEKIMBETOVICH**

Huquq tilining rivojlanishi: tildagi tabiiy o'zgarishlarning qonunchilikka ta'siri

183 **ZIYAMUXAMEDOVA SHAHNOZA TOLKUNOVNA**

Abdulla Qahhorning "O'g'ri" hikoyasida huquqqa oid leksika bo'yicha mulohazalar hamda mo'jaz konkordans lug'at

СОДЕРЖАНИЕ

12.00.02 – КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО. АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО. ФИНАНСОВОЕ И ТАМОЖЕННОЕ ПРАВО

11 **АЛИМОВ БОТУ БАБИРОВИЧ**

Конституционно-правовые основы взаимоотношений Президента и Правительства: зарубежный опыт и модель Узбекистана

19 **САИДАЗИМОВ ЮСУФ СОДИК УГЛИ, ЖАЛОЛОВА ДИЁРА ГАЙРАТ КИЗИ**

Анализ национального законодательства о порядке производства по административным жалобам в Республике Узбекистан

26 **НОРМУРАТОВ АКТАМ ТУЛАБОЙ УГЛИ, ЖУРАЕВА МУМТОЗМАХАЛБЕГИМ ЭЛМУРОДЖОН КИЗИ**

Действительность административных актов в Республике Узбекистан: анализ материально-правовых и процессуальных требований

12.00.03 – ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО. ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО. СЕМЕЙНОЕ ПРАВО. МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО

32 **НАРЗИЕВ ОТАБЕК СЎДИЕВИЧ, МАМАТХАНОВ АСКАР МАХМУТОВИЧ**

Социальные инвестиции и облигации социального воздействия: правовые механизмы в Узбекистане

42 **ШАМШЕТОВ ШАРАФАТДИН САРСЕНОВИЧ**

Правовой статус микрофинансовых организаций как субъектов предпринимательской деятельности

52 **ДИЛБОБОВЕ НОЗИМБЕК ШАВКАТ УГЛИ**

Повышение роли местных инвесторов в национальной экономике: правовые инструменты и способы

59 **ХАЗРАТКУЛОВА СЕВИНЧБЕКА ШОДИЁР КИЗИ**

Обязательства FRAND в лицензировании SEP: глобальная судебная практика и правовой пробел Республики Узбекистан

66 **ТУРСУНОВ АБДУХАЛИЛ АБДУСАЛИМОВИЧ**

Правовое значение цифровой рекламы в процессе перехода экономики к технологической и инновационной модели роста

73 **УБАЙДУЛЛАЕВА ЗАРИФА МУХИДДИН КИЗИ**

Вопросы возврата товара продавцу в договорах электронной коммерции

80 **БОБОТУХТАЕВ СОХИБЖОН АБДУСАЛИМ УГЛИ**

Способы и механизмы защиты объектов промышленной собственности и тенденции их развития

87 **САМАНДАРОВА ФЕРУЗА БАХРОМЖОН КИЗИ**

Особенности внесения изменений в договоры государственных закупок

12.00.05 – ТРУДОВОЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

94 **АБДУЛЛАЕВА ДИЛФУЗА САИДАЗИМОВНА**

Запрет принудительного труда: международные стандарты и национальное законодательство

12.00.07 – СУДЕБНАЯ ВЛАСТЬ. ПРОКУРОРСКИЙ НАДЗОР. ОРГАНИЗАЦИЯ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ. АДВОКАТУРА

101 **МУХАММАДЖОНОВ АБРОРЖОН АКМАЛЖОН УГЛИ**

Вопросы внедрения цифровых технологий в деятельность органов прокуратуры

12.00.08 – УГОЛОВНОЕ ПРАВО. УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПРАВО

109 **УТАЕВ ХУСНИДДИН ХУРРАМОВИЧ**

Уголовно-правовая сущность и общественная опасность мошенничества в цифровой среде

116 **ЖУМАНИЕЗОВА ЗАРНИГОР МАХАММАДИ КИЗИ**

Взаимосвязь миграционных процессов и торговли людьми

12.00.09 – УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС. КРИМИНАЛИСТИКА, ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКОЕ ПРАВО И СУДЕБНАЯ ЭКСПЕРТИЗА

125 **ОМОНОВ ЗАФАРЖОН РАХМОНАЛИЕВИЧ**

Следственный судья: вопросы совершенствования судебного контроля на досудебных стадиях уголовного процесса

136 **КУРМЫЧКИНА АЛЬБИНА РИНАТ КИЗИ**

Стратегия кибербезопасности Узбекистана на 2026–2030 годы: новые процессуальные инструменты и правовые обязательства

146 **САИДОВ БОБОКУЛ ЁРИКУЛОВИЧ**

Проблемы доказывания преступлений кражи, совершаемых в цифровой сфере, идентификации личности и сбора электронных доказательств

12.00.10 – МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

152 **АБДУЛЛАЕВА САБОХАТ АСАТУЛЛО КИЗИ**

Противодействие отмыванию денежных средств через децентрализованные криптобиржи (DEX): международные подходы и развитие национальных правовых механизмов

12.00.13 – ПРАВА ЧЕЛОВЕКА

158 **ТАНГИРКУЛОВ МУЗАФФАР ДОНИЁР УГЛИ**

Право на воду в системе прав человека: теоретико-правовой и практический анализ

МЕЖОТРАСЛЕВОЕ ИЗУЧЕНИЕ ПРАВА

165 **ГУЛЯМОВА ГУЛНОРА ЯКУБОВНА**

Полисемия и антонимия в узбекской юридической терминологии

170 **ФАТТАХОВА АМИНА РУСТАМОВНА**

Нарративный подход в профессиональной подготовке юристов: потенциал художественного текста

178 **МАТЕНОВ РАШИД БЕКИМБЕТОВИЧ**

Развитие правового языка: влияние естественных языковых изменений на законодательство

183 **ЗИЯМУХАМЕДОВА ШАХНОЗА ТОЛКУНОВНА**

Размышления о правовой лексике в рассказе Абдуллы Каххора «Вор» и краткий конкордансный словарь

CONTENTS

12.00.02 – CONSTITUTIONAL LAW. ADMINISTRATIVE LAW. FINANCIAL AND CUSTOMS LAW

- 11 **ALIMOV BOTU BABIROVICH**
Constitutional and legal foundations of the relationship between the President and the Government: experience of foreign countries and the Uzbek model
- 19 **SAIDAZIMOV YUSUF SODIQ UGLI, JALOLOVA DIYORA GAYRAT KIZI**
Analysis of national legislation on the procedure for administrative appeals in the Republic of Uzbekistan
- 26 **NORMURATOV AKTAM TULABOY UGLI, JURAEVA MUMTOZMAHALBEGIM ELMURODJON KIZI**
Authenticity of administrative documents in the Republic of Uzbekistan: analysis of material-legal and procedural requirements

12.00.03 – CIVIL LAW. BUSINESS LAW. FAMILY LAW. INTERNATIONAL PRIVATE LAW

- 32 **NARZIEV OTABEK SADIYEVICH, MAMATKHANOV ASKAR MAKHMUTOVICH**
Social investment and social impact obligations: legal mechanisms in Uzbekistan
- 42 **SHAMSHETOV SHARAFATDIN SARSENOVICH**
The legal status of microfinance organizations as subjects of entrepreneurial activity
- 52 **DILBOBOEV NOZIMBEK SHAVKAT UGLI**
Increasing the role of local investors in the national economy: legal instruments and methods
- 59 **HAZRATQULOVA SEVINCHBEKA SHODIYOR KIZI**
Franchise obligations in SEP licensing: global judicial practice and the legal gap in the Republic of Uzbekistan
- 66 **TURSUNOV ABDUKHALIL ABDUSALIMOVICH**
The legal importance of digital advertising in the transition of the economy to a technological and innovative growth model
- 72 **UBAYDULLAEVA ZARIFA MUKHIDDIN KIZI**
Issues of return of goods to the seller in electronic commerce contracts
- 80 **BOBOTUKHTAEV SOHIBJON ABDUSALIM UGLI**
Methods and mechanisms for the protection of industrial property objects and their development trends
- 87 **SAMANDAROVA FERUZA BAKHROMJON KIZI**
Specific features of amending public procurement contracts

12.00.05 – LABOR LAW. SOCIAL SECURITY LAW

- 94 **ABDULLAEVA DILFUZA SAIDAZIMOVNA**
Prohibition of forced labour: international standards and national legislation

12.00.07 – JUDICIAL BRANCH. PROSECUTOR'S CONTROL. ORGANIZATION OF LAW ENFORCEMENT. ADVOCACY

- 101 **MUHAMMADJONOV ABRORJON AKMALJON UGLI**
Issues of implementing digital technologies in the activities of prosecutorial offices

12.00.08 – CRIMINAL LAW. CRIMINAL-EXECUTIVE LAW

- 109 **UTAEV KHUSNIDDIN KHURRAMOVICH**
Criminal-legal nature and social danger of fraud in the digital environment
- 116 **JUMANIYOZOVA ZARNIGOR MAKHAMMADI KIZI**
The relationship between migration and human trafficking

12.00.09 – CRIMINAL PROCEEDINGS. FORENSICS, INVESTIGATIVE LAW AND
FORENSIC EXPERTISE

- 125 **OMONOV ZAFARJON RAKHMONALIEVICH**
Investigative judge: issues of improving judicial oversight in pre-trial proceedings
- 136 **KURMICHKINA ALBINA RINAT KIZI**
Uzbekistan cybersecurity strategy for 2026–2030: new procedural instruments and legal obligations
- 146 **SAIDOV BOBOQUL YORIQULOVICH**
Problems in proving the furt criminals in the digital sector, individual identification, and collection of electronic evidences

12.00.10 – INTERNATIONAL LAW

- 152 **ABDULLAeva SABOKHAT ASATULLO KIZI**
Combating money laundering through decentralized cryptocurrency exchanges (DEX): international approaches and development of national legal mechanisms

12.00.13 – HUMAN RIGHTS

- 158 **TANGIRQULOV MUZAFFAR DONIYOR UGLI**
The right to water in the human rights system: theoretical-legal and practical analysis

INTERDISCIPLINARY STUDY OF LAW

- 165 **GULYAMOVA GULNORA YAKUBOVNA**
Polysemy and antonymy in Uzbek legal terminology
- 170 **FATTAKHOVA AMINA RUSTAMOVNA**
Narrative approach in the professional training of lawyers: the potential of literary text
- 178 **MATENOV RASHID BEKIMBETOVICH**
Development of the language of law: the influence of natural language changes on legislation
- 183 **ZIAMUKHAMEDOVA SHAHNOZA TOLKUNOVNA**
Reflections on legal vocabulary in Abdulla Qahhor’s short story “The Thief” and a brief concordance dictionary

Kelib tushgan / Получено / Received: 18.05.2026
Qabul qilingan / Принято / Accepted: 26.05.2026
Nashr etilgan / Опубликовано / Published: 29.06.2026

DOI: <https://dx.doi.org/10.51788/tsul.uzlawrev.3.2./AWSB8997>

UDC: 346:336.648(045)(575.1)

MAHALLIY INVESTORLARNING MILLIY IQTISODIYOTDAGI ROLINI OSHIRISH: HUQUQIY VOSITA VA USULLARI

Dilboboyev Nozimbek Shavkat o'g'li,
Toshkent davlat yuridik universiteti
Xalqaro xususiy huquq sho'bası o'qituvchisi
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4932-8707>
e-mail: n.dilboboyev@tsul.uz

Annotatsiya. Aholini investitsiyaviy munosabatlarga faol jalbetish har birmamlakat uchun nafaqat iqtisodiy, balki siyosiy jihatdan ham ahamiyatlidir. Ushbu maqolada mahalliy investorlarni investitsiya faoliyatı subyekti sifatida iqtisodiy munosabatlarga faol jalbetishning huquqiy vositalari va usullari tizimlilash bilan taqqoslangan. Tadqiqot doirasida O'zbekiston Respublikasining sohaga oid milliy qonunchilik hujjatlari o'rganilib, to'g'ridan to'g'ri va portfel investitsiyalarning farqlari, fond bozorini rivojlantirish istiqbollari hamda aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatidagi mavjud muammolar ochib berilgan. Muallif tomonidan minoritar aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish, korporativ boshqaruvni takomillashtirish, shuningdek, investitsiyamuhitini diversifikatsiya qilishda islom moliyasi imkoniyatlaridan foydalanish masalalari atroflicha ko'rib chiqilgan. AQSH, Belarus va Qozog'iston tajribasi asosida o'tkazilgan qiyosiy tahlillar asosida mahalliy investorlarni investitsiyaviy jarayonlarga faol integratsiya qilish bo'yicha aniq huquqiy mexanizmlar va amaliy taklif-tavsiyalar ilgarisurilgan.

Kalit so'zlar: milliy investor, institutsional investor, malakali investor, minoritar aksiyadorlar, korporativ boshqaruv, islom moliyasi, davlat-xususiy sheriklik, jamoaviy investitsiyalash

ПОВЫШЕНИЕ РОЛИ МЕСТНЫХ ИНВЕТОРОВ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ПРАВОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ И СПОСОБЫ

Дилбобоев Нозимбек Шавкат угли,
преподаватель сектора международного частного права
Ташкентского государственного юридического университета

Аннотация. Активное вовлечение населения в инвестиционные отношения имеет для каждого государства не только экономическое, но и политическое значение. В данной статье системно проанализированы правовые средства и методы активного вовлечения местных инвесторов в экономические отношения в качестве субъектов инвестиционной деятельности. В рамках исследования изучены национальные нормативно-правовые акты Республики Узбекистан, регулирующие данную сферу, раскрыты различия между прямыми и портфельными инвестициями, перспективы развития фондового рынка, а также существующие проблемы в деятельности акционерных обществ. Автором всесторонне рассмотрены вопросы защиты прав миноритарных акционеров, совершенствования корпоративного управления, а также использования возможностей исламского финансирования в целях диверсификации инвестиционной среды. На основе сравнительно-правового анализа опыта США, Беларуси и Казахстана разработаны конкретные правовые механизмы и практические рекомендации, направленные на активную интеграцию местных инвесторов в инвестиционные процессы.

Ключевые слова: национальный инвестор, институциональный инвестор, квалифицированный инвестор, миноритарные акционеры, корпоративное управление, исламское финансирование, государственно-частное партнёрство, коллективное инвестирование

INCREASING THE ROLE OF LOCAL INVESTORS IN THE NATIONAL ECONOMY: LEGAL INSTRUMENTS AND METHODS

Dilboboev Nozimbek Shavkat ugli,

Lecturer of the Department of Private International Law,
Tashkent State University of Law

Abstract. Active involvement of the population in investment relations is important for each country not only economically, but also politically. This article systematically analyzes the legal means and methods of actively involving local investors in economic relations as subjects of investment activity. Within the framework of the study, the relevant national legislative documents of the Republic of Uzbekistan were studied, the differences between direct and portfolio investments, the prospects for the development of the stock market, and existing problems in the activities of joint-stock companies were revealed. The author comprehensively considered the issues of protecting the rights of minority shareholders, improving corporate governance, as well as using the opportunities of Islamic finance in diversifying the investment environment. Based on comparative analyses conducted on the experience of the USA, Belarus, and Kazakhstan, specific legal mechanisms and practical proposals and recommendations for the active integration of local investors into investment processes were put forward.

Keywords: national investor, institutional investor, qualified investor, minority shareholders, corporate governance, Islamic finance, public-private partnership, collective investment

Kirish

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi "Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-21-sonli Farmonida aholining erkin resurslarini joylashtirishdagi muqobil manba sifatida fond bozorini rivojlantirish belgilangan edi (President of Uzbekistan, 2026). Chunki faqat ichki manba har qanday davlat uchun eng ishonchli va xavfsiz moliyaviy resurs sifatida xizmat qilishi mumkin. Buning isboti shuki, tashqi iqtisodiy va moliyaviy manbalar ma'lum muddat davlatda saqlanadi, keyin esa foyda bilan chiqib ketishni maqsad qiladi, lekin ichki manbalar ham, ulardan olingan daromad ham mamlakatning o'zida qoladi. Shuning uchun ham aholini investitsiyaviy munosabatlarga faol jalb etish har bir mamlakat uchun nafaqat iqtisodiy, balki siyosiy jihatdan ham ahamiyatlidir.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmonida milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash borasida mahalliy va xorijiy investitsiyalarni iqtisodiyotga jalb qilishni kuchaytirish bo'yicha aniq vazifalar belgilangan bo'lib, ushbu yo'nalishda milliy investorlarning investitsiya faoliyati subyekti sifatidagi rolini oshirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda (President of Uzbekistan, 2022).

O'zbekiston Respublikasida investitsiyaviy munosabatlarni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarda "milliy investor" tushunchasi uchramaydi. Iqtisodiy adabiyotlarda milliy investitsiyalar ichki investitsiyalar sifatida keltiriladi. Ammo yaqin orada qonunchilikda ro'y berayotgan o'zgarishlar tizimida "mahalliy investorlar" tushunchasi paydo bo'ldi.

Asosiy qism

O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-dekabrda "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi O'RQ-598-sonli Qonuni 3-moddasiga asosan mahalliy investorlar investitsiya faoliyatini amalga oshiruvchi O'zbekiston Respublikasi fuqarolari, O'zbekiston Respublikasi rezidenti maqomiga ega bo'lgan chet ellik fuqarolar va fuqaroligi bo'lmagan shaxslar, shu jumladan, yakka tartibdagi tadbirkorlar, shuningdek, O'zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari bo'lishi mumkinligi belgilandi (Republic of Uzbekistan, 2019a).

Shu o'rinda milliy investor va mahalliy investor tushunchalari o'rtasidagi farqlarga to'xtalib o'tsak. Mahalliy investorlar deyilganda ko'proq hududlardagi tadbirkorlar nazarda tutiladi. Shu narsa aniqki,

mahalliy investor xorijiy investor emas. Mahalliy investor ham milliy investorlarning aynan o'zi hisoblanadi. Mahalliy investor tushunchasi muayyan hudud bilan bog'lanadi. Ammo qonun normasida investorlarni toifaga ajratishda milliylik emas, hududiylik tamoyiliga amal qilingan, chunki chet ellik fuqarolar va yakka tartibdagi tadbirkorlar milliy investor tushunchasiga to'g'ri kelmaydi.

Shuningdek, "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi Qonunining 3-moddasida mahalliy investor tushunchasi mavjud, biroq mahalliy investitsiyalar haqidagi norma mavjud emas. Lekin mazkur Qonunning 16- va 31-moddalarida "mahalliy investitsiyalar" atamasi mavjud. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 17-fevraldagi "Maxsus iqtisodiy zonalar to'g'risida"gi O'RQ-604-sonli Qonuni 3-moddasida maxsus iqtisodiy zonalar berilgan ta'rifda ham mahalliy investitsiyalar haqida so'z yuritilgan (Republic of Uzbekistan, 2020). *Milliy xususiy investor* tushunchasi ham mavjud bo'lib, bunda davlatga tegishli bo'lmagan yuridik shaxslar, muayyan davlat fuqarolari tushuniladi.

Qonunchilikdagi yana bir yangiliklardan biri – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 24-noyabrda "Tadbirkorlik va innovatsiyalar sohasidagi loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5583-sonli Farmonida "potensial investor" va "malakali investor", shuningdek "investitsiya kompaniyasi", "boshqaruv kompaniyasi" va "venchur fondi" kabi tushunchalar ishlatilishi bo'ldi (President of the Republic of Uzbekistan, 2018). *Potensial investor* – investitsion munosabatlarga faol kirisha oladigan, ammo o'z mablag'larini kimga, qayerga yo'naltirishni bilmaydigan iqtisodiy salohiyatga ega shaxsdir. Shunga o'xshash tushuncha, ya'ni "salohiyatli investor" tushunchasi O'zbekiston Respublikasining "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi Qonunining 26-, 28-moddalarida ham qo'llangan bo'lsa-da, qanday investorlar salohiyatli investorlar ekanligiga ta'rif berilmagan. Mazkur tushuncha iqtisodiy adabiyotlarda "preinvestorlar" deb ham yuritiladi. "Preinvestor" tushunchasi katta miqdordagi investitsiya kiritishga tayyorgarlik ko'ruvchi mazmunini ifodalaydi (Nodirkhonov, 2013). Shuningdek, yuqoridagi farmonning 2-bandida "malakali investor", "investitsiya kompaniyasi", "boshqaruv kompaniyasi" va "venchur fondi" kabi tushunchalarga ham huquqiy ta'rif berildi. Ushbu farmon mamlakatimizda investitsiya kompaniyalarini tashkil etish va rag'batlantirish uchun qabul qilindi. Farmonda belgilangan venchur fondlarini yaratish ham sohadagi kamchiliklardan biri bo'lgan jamoaviy investitsiyalar tizimi qoniqarsiz ishlashining oldini olishga turtki bo'ladi, albatta. Chunki bu institut O'zbekiston Respublikasining "Investitsiya va pay fondlari to'g'risida"gi Qonunida mavjud emas (Republic of Uzbekistan, 2015). Shu sababli ham O'zbekistonda fond bozorlari faoliyati rivojlanmay qolmoqda.

Mazkur islohotlar natijasi o'laroq, qonunchiligimizda "institutsional investorlar" tushunchasi paydo bo'ldi. Institutsional investor bu yakka jismoniy shaxs yoki biror-bir tadbirkorlik subyekti emas. Balki investitsion faoliyat bilan professional shug'ullanuvchi tadbirkorlik subyekti – yuridik shaxsdir. AQSHda institutsional investorlar deganda sug'urta kompaniyalari, pensiya fondlari va turli investitsiya fondlari tushuniladi (Lehmann, 1999). Ular jismoniy va yuridik shaxslar qo'lidagi bo'sh mablag'larni jamlab, turli loyihalarni moliyalashtirishda ishtirok etadi.

Belarus Respublikasida mahalliy investorlarni anglatish uchun ham "национальный инвестор", ham "отечественный инвестор" tushunchalari ishlatiladi (Myfin.by, n.d). Qozog'istonda 2014-yil 9-apreldagi Prezident farmoni bilan Qozog'iston Respublikasi Prezidenti huzurida Milliy investorlar Kengashi tashkil qilingan (President of the Republic of Kazakhstan, 2014). Kengashning asosiy vazifasi mamlakatning tadbirkorlik va investitsiya siyosatini ishlab chiqish, tadbirkorlarga ko'mak berish, ushbu sohadagi nizoli masalalarni hal qilishdan iborat.

Investorlarning huquq va majburiyatlarini to'g'riroq tushunish uchun to'g'ridan to'g'ri va portfel investitsiyalarning farqini tushunish lozim. To'g'ridan to'g'ri investitsiyalar – xalqaro investitsiya faoliyati kategoriyasi bo'lib, xo'jalik birligi – bir mamlakat rezidenti (to'g'ridan to'g'ri investor) tomonidan boshqa mamlakat rezidenti hisoblangan korxonalar (to'g'ridan to'g'ri investitsiya korxonasi) faoliyatiga barqaror ta'sir ko'rsatishni ifodalaydi (Tortian, 2007). Portfel investitsiya deganda esa aksiyalarni, boshqa qimmatli qog'ozlarni yoki hosilaviy moliya instrumentlarini olish

tushuniladi (Nugent & Pashamova, 1998). Mazkur tushunchalar milliy qonunchilikda ham o'z aksini topgan.

Mamlakat iqtisodiyotida milliy investorlarning faolligi va rolini oshirishda bir qator boshqa vositalar ham mavjud hamda ularning aksariyati amaliyotda ishlamoqda. Bank omonatlari shulardan biridir. Bank omonatlarining yaxshi tarafi shuki, xavf darajasi juda past, bank bankrot bo'lgan taqdirda ham, omonatlarning qaytarilishi davlat tomonidan kafolatlangan. Ammo bu vosita ko'proq yirik miqdordagi investitsiyalar uchun qulay. Kichik hajmdagi investitsiyalar uchun esa foydali emas. Birinchidan, mamlakatimizda inflyatsiya darajasi yuqori. Hattoki bank foizlaridan ham yuqori va bu holat yil oxirida kutilgan natijaga olib kelmaydi. Obligatsiyalarda ham shu vaziyat. Aksiyalar masalasiga o'tadigan bo'lsak, bu juda qulay investitsiyalash vositasi bo'lib, investor ikki tomonlama foyda ko'rishi mumkin. Birinchidan, fond bozorida aksiyalar kotirovkasining narxi oshgan paytda sotib yuborib, foyda olish mumkin. Ikkinchidan, aksiyador biznesga sherik sifatida korxonalar foydasidan dividend oladi. Ammo ushbu investitsiyalash vositasi keng aholi orasida mashhur emas. Fuqarolarimiz bu vositaga ishonmaydi. Buning turli sabablari bor. Birinchidan, mustaqillik dastlabki paytlarida yirik va o'rta korxonalar aksiyadorlik jamiyatlariga aylantirilib, xususiylashtirilgan. Korxonaning mehnat jamoasiga aksiyalar berilgan. Iqtisodiy qiyinchiliklarda aholi o'z aksiyasini arzon-garovga sotib yuborgan. Ikkinchidan, ko'plab xususiylashtirilgan korxonalar bankrot bo'lib, o'z faoliyatini tugatgan yoki zarar bilan ishlagan. Uchinchidan zamonaviy korporativ boshqaruv bo'lmaganligi uchun korxonaning amaldorlari korxonani talagan va natijada mol-mulklar talon-toroj qilingan. O'z-o'zidan bunday vaziyatda aksiyadorlar dividend ola olmagan. Biroq AQSHda aholi dividendlaridan juda katta miqdorda daromad oladi.

Shu sababli ham O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 2018-yil dekabrda Oliy Majlisga murojaatnomasida quyidagicha fikr bildirdi: "Moliya bozorlari, jumladan, fond bozorini rivojlantirish yangi iqtisodiy sharoitda asosiy maqsadlarimizdan biri bo'lishi kerak. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, mamlakatimizda tashkiliy-huquqiy shakllardan mas'uliyati cheklangan jamiyat juda ko'r ro'yxatdan o'tkaziladi. Aksiyadorlik jamiyatlarining soni esa ko'p emas. Ayrim vazirliklar o'zi nazorat qiladigan sohadagi korxonalarda ta'sischi ekani erkin va sog'lom raqobatga yo'l bermayapti. Bunday tizimni endi o'zgartirmasak, ushbu tarmoqlarda ham va umuman, iqtisodiyotda barqaror rivojlanishga erishib bo'lmaydi" (Mirziyoyev, 2018).

Shuningdek, ahamiyati jihatidan muhim bo'lgan masalalardan biri mamlakatimizda islom moliyasiga ruxsat berilmaganligidir. Musulmon tadbirkorlari uchun muhim masala bo'lgan foizsiz kreditlar, vaqtincha sheriklikka asoslangan investitsiyalar (*mushoraka*), ishonch asosida moliyalashtirish (*muzoraba*) va islom bank moliya tizimida qo'llanadigan boshqa operatsiyalar shu paytgacha O'zbekistonda mavjud bo'lmagan. Faqatgina Islom taraqqiyot banki qoshidagi Xususiy tarmoqni rivojlantirish islom korporatsiyasining *murobaha* moliyaviy operatsiyasi mahalliy banklar orqali juda chegaralangan hajmda amalga oshirilgan (Imomnazarov, 2018). Mamlakatimiz aholisining 90 foizini musulmonlar tashkil etadi. Islom moliyasi mamlakat aholisining kam qismini musulmonlar tashkil etadigan, davlat dini islom bo'lgan mamlakatlar iqtisodiyotida ham o'z o'rniga ega bo'lib bormoqda. Ayni vaqtda O'zbekistonda 2020-yil yakuniga qadar "Asia Alliance Bank" tomonidan Islom xususiy sektorni rivojlantirish korporatsiyasi (IXSRK) bilan hamkorlikda islom banki xizmatlarini ko'rsatuvchi "islomiy darcha"ni ishga tushirish belgilangan.

Qolaversa, minoritar aksiyadorlarning qonuniy huquq va manfaatlarini himoyalash mexanizmlarini takomillashtirish ham oddiy aholini investitsiya faoliyatiga faol jalb qilishning asosiy masalalaridandir. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, minoritar aksiyadorlar huquqlarining buzilishiga bir qator omillar zamin yaratadi. Ularni shartli ravishda uchta guruhga bo'lish mumkin: 1) mulkiy konsentratsiya; 2) sohani tartibga soluvchi qonunchilikning rivojlanmaganligi; 3) fond bozorining yetarli rivojlanmaganligi (Khamraxo'jayev, 2016). Mazkur muammo ko'p jihatdan korporativ boshqaruvga borib taqaladi. Shuning uchun korporativ boshqaruv kodeksini ishlab chiqish ham dolzarb masalalardan biridir. Korporativ boshqaruv kodeksidan ko'zlangan maqsad

faoliyat ochiqqligining xalqaro standartlarini joriy etish, direktorlar korpusi va davlat vakillarining mas'uliyatini oshirish, korxonalarni boshqarishda aksiyadorlar, jumladan, minoritar aksiyadorlarning rolini kuchaytirish, korporativ nizolarni tartibga solishda ko'maklashish, ichki korporativ boshqaruv amaliyotidagi ayrim noaniqliklarni bartaraf etish, korporativ boshqaruv tizimida yuqori samaradorlikka erishishdan iborat (Miraliyev, 2016).

Xulosa

Milliy investorlarni investitsiyaviy jarayonlarga faol jalb etish uchun quyidagi huquqiy mexanizmlarni ishga solish maqsadga muvofiq:

- qimmatli qog'ozlar bozorining faoliyatini jadallashtirish;
- milliy investorlarimizga chet el yuridik shaxslariga investitsiya kiritish imkoniyatini berish;
- jamoaviy investitsiyalash tizimini davlat tomonidan rag'batlantirish;
- aksiyadorlik jamiyatlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish va faoliyatini boshlash jarayonlarini soddalashtirish;
- venchur fondlar faoliyatini rivojlantirish;
- xususiylashtirishning yangi bosqichini boshlash;
- korporativ boshqaruvni keng joriy etish, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligi, haqqoniyligiga erishish;
- aholining moliyaviy savodxonligini oshirish;
- xususiy pensiya fondlari faoliyatini yo'lga qo'yish;
- ayrim investitsion faoliyat sohalarida milliy investorlarning huquqiy maqomini chet ellik investorlar bilan tenglashtirish lozim.

Minoritar aksiyadorlarning qonuniy huquq va manfaatlarini himoyalash mexanizmlarini takomillashtirish ko'p jihatdan korporativ boshqaruvga borib taqalgani sabab korporativ boshqaruv kodeksini ishlab chiqish tavsiya etiladi.

Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasining 2001-yil 7-dekabrda O'RQ-312-II-sonli "Mahsulot taqsimotiga oid bitimlar to'g'risida"gi Qonunining 3-moddasida ham mahsulot taqsimotiga oid bitimning tarafi sifatida faqat chet ellik investor ishtirok etishi belgilangan (Republic of Uzbekistan, 2001). Ushbu normalar O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-dekabrda "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi O'RQ-598-sonli Qonuni 4-moddasida (Republic of Uzbekistan, 2019a) belgilangan investitsiya faoliyati subyektlarining tengligi prinsipiga zid hisoblanadi. Shu bilan birga, mahsulot taqsimotiga oid bitimlar investorga yer qa'ri uchastkasida konlarni aniqlash, qidirish va foydali qazilmalarni kavlab olish hamda shular bilan bog'liq bo'lgan ishlarni olib borish uchun mutlaq huquqlar berishini hisobga olsak, bunday faoliyatda mahalliy investorlarning ishtiroki umummilliy ahamiyatga egadir.

Yuqorida keltirib o'tilganidek, davlat-xususiy sheriklik faoliyatini amalga oshirish ham juda murakkab mexanizmga asoslangani tufayli amaliyotda ishlashi qiyin hujjat bo'lmoqda. Chunki O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 10-mayda "Davlat-xususiy sheriklik to'g'risida"gi O'RQ-537-sonli Qonunida (Republic of Uzbekistan, 2019b) xususiy sherik sifatida chet ellik investorlardan tashqari mahalliy investorlar ham ishtirok etishi belgilangan bo'lsa-da, quyidagi byurokratik to'siqlar ushbu hujjatda hali ham mavjudligi vaziyatni murakkablashtirmoqda:

- xususiy sherik tashkiliy shakliga qo'yilgan talablar;
- davlat-xususiy sheriklik loyihasi konsepsiyasini loyiha miqdoriga ko'ra tasdiqlovchi vertikal organlar tizimi;
- davlat xususiy-sheriklik to'g'risidagi bitimni tuzish huquqi uchun loyiha miqdoriga ko'ra bir yoki ikki bosqichli tender o'tkazish tartibi kabilar.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Oliy Majlisga Murojaatnomasida: "O'zbekistonda yirik investitsiya loyihalarini amalga oshirish niyatida bo'lgan investorlar uchun mamlakatimizni jozibali qilish maqsadida soliq tizimini takomillashtirish bo'yicha hali ko'p ish qilishimiz kerak. Bizda investitsiya dasturlarini shakllantirishda puxta rejalashtirilgan, uzoq muddatga mo'ljallangan yagona konsepsiya yo'q. Iqtisodiyotni rivojlantirishda aholi qo'lida to'plangan mablag'larni investitsiya

shaklida harakatga keltirish, odamlarda tadbirkorlik hissini kuchaytirish muhim vazifalarimizdan biridir”, – degan edi (prezident.uz, 2017).

Haqiqatan ham investitsiya sohasida, jumladan, milliy investitsiyalar sohasida ko‘plab hal qilinishi lozim muammo va kamchiliklar mavjud. Shuning uchun ham milliy investorlar sinfini yaratishda yuqoridagi mexanizmlarning huquqiy asoslarini yaratish lozim. Shu bilan birga, milliy investorlar rolini investitsiya faoliyatida chet ellik investorlarning salohiyatiga yetkazishda aynan yuqoridagi muammo va kamchiliklarga amaliy yechim topish birinchi darajali vazifadir.

REFERENCES

- Imomnazarov, J. (2018). O‘zbekistonda islom bank-moliya tizimini shakllantirish va rivojlantirish istiqbol va imkoniyatlari. *Market, Money and Credit*, (9), 30–34.
- Lehmann, G.A. (1999). *Country risk and the investment activity of U.S. multinationals in developing countries (IMF Working Paper No. 99/133)*. International Monetary Fund.
- Miraliyev, A. (2016). Korporativ boshqaruv kodeksi: o‘ziga xoslik va jahon standarti [Corporate Governance Code: Uniqueness and a global standard]. *Business Daily*, (4), 2.
- Mirziyoyev, Sh.M. (2017). *Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz [We will resolutely continue our path of national development and raise it to a new stage]*. O‘zbekiston. prezident.uz (2018, December 28). *O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi [Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis]*. Official Website of the President of the Republic of Uzbekistan. <https://president.uz/oz/lists/view/2228>
- Myfin.by. (n.d.). *Investor*. <https://myfin.by/wiki/term/investor>
- Nodirkhonov, U. S. (2013). *Metodologicheskie aspekty privilecheniya pryamykh inostrannykh investitsiy v Respublike Uzbekistan [Methodological aspects of attracting foreign direct investment in the Republic of Uzbekistan]*. In *Metodologicheskie voprosy razrabotki strategiy dolgosrochnogo razvitiya: Materialy V Forumu ekonomistov [Methodological issues in developing a long-term development strategy: Proceedings of the Forum of Economists]* (p. 27). IFMR.
- Nugent, J. B., & Pashamova, B. (1998). Host country reforms and foreign direct investment inflows: How much difference do they make? *World Development*, 26(7), 1299–1314.
- President of the Republic Kazakhstan. (2014, April 9). *Decree “On the establishment of the Council of National Investors under the President of the Republic of Kazakhstan” (No. 791)*. Zakon.kz Legal Information System. https://online.zakon.kz/m/document/?doc_id=31535822
- President of the Republic Uzbekistan. (2018, November 24). *Decree “On additional measures to improve mechanisms for financing projects in the field of entrepreneurship and innovation” (No. DP-5583)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/4076948>
- President of the Republic Uzbekistan. (2022, January 28). *Decree “On the Development Strategy of the New Uzbekistan for 2022 — 2026” (No. DP-60)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/5841063>
- President of the Republic Uzbekistan. (2026, February 16). *Decree “On additional measures to consistently continue reforms and bring them to a new stage within the framework of priority directions of the country’s development until 2030” (No. DP-21)*. Lex.uz. <https://lex.uz/ru/docs/-8050769?ONDATE=17.02.2026%2000>
- Republic of the Republic Uzbekistan. (2001, December 7). *Law “On production sharing agreements” (No. 312-II)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-20641>
- Republic of the Republic Uzbekistan. (2015, August 25). *Law “On investment and mutual funds” (No. LRU-392)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-2731863>
- Republic of the Republic Uzbekistan. (2019a, December 25). *Law “On investments and investment activity” (No. LRU-598)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/4664142>
- Republic of the Republic Uzbekistan. (2019b). *Law “On public-private partnership” (No. LRU-537)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-4329270>
- Republic of the Republic Uzbekistan. (2020, February 17). *Law “On special economic zones” (No. LRU-604)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-4737511>

Tortian, A. (2007). *International investment agreements and their impact on foreign direct investment: Evidence from four emerging Central European countries* (Doctoral dissertation). Panthéon-Sorbonne University.

Xamraxo'jayev, N. (2016). *Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni joriy etishning iqtisodiy ahamiyati va xorijiy tajriba [The economic importance of introducing corporate governance in joint-stock companies and foreign experience]. In Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni huquqiy tartibga solish: Milliy va xorijiy tajriba [Legal regulation of corporate governance in joint-stock companies: National and foreign experience]* (pp. 41–45). Tashkent State University of Law.

**O'ZBEKISTON
QONUNCHILIGI TAHLILI**

ILMIY-TAHLILIIY JURNAL
2026-YIL 2-SON

**ОБЗОР
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА
УЗБЕКИСТАНА**

НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
2026 ГОД № 2

**UZBEKISTAN
LAW REVIEW**

SCIENTIFIC ANALYTICAL JOURNAL
2026 ISSUE 2

VOLUME 3 / ISSUE 2 / 2026

DOI: 10.51788/TSUL.UZLAWREV.3.2.

ISSN 2181-8118

DOI: 10.51788/TSUL.UZLAWREV.